

Antisemitisme in Europa

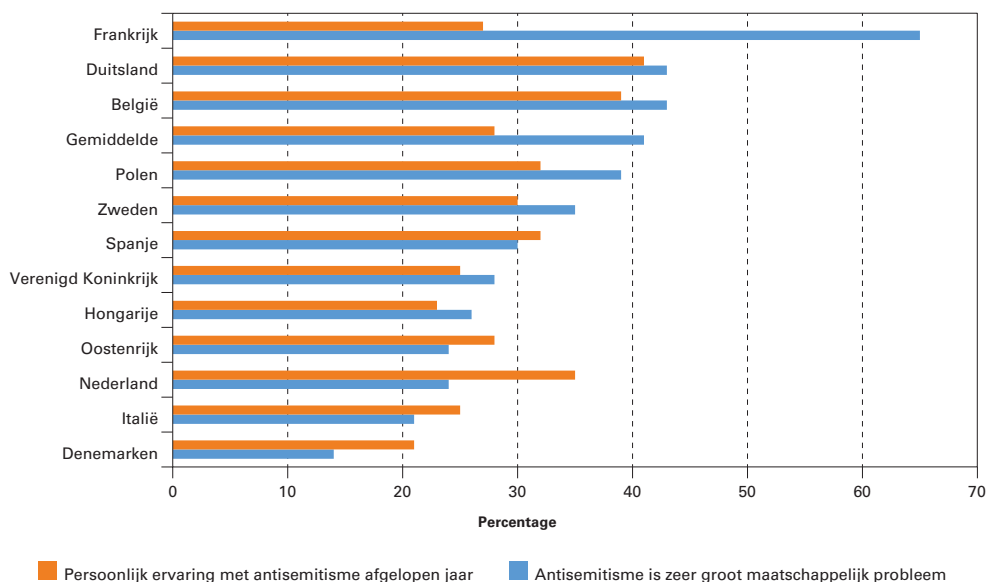
Europeanen met een Joodse achtergrond hebben nog steeds te maken met antisemitisme. Persoonlijke bedreigingen voeden de angst hiervoor, maar vertellen niet het hele verhaal.

Bijna 75 jaar na het einde van de Tweede Wereldoorlog is antisemitisme nog steeds een realiteit. Bijna wekelijks maken de media melding van antisemitische incidenten in ons eigen land of elders in de wereld. De uitingen lopen uiteen van vernielingen van Joodse objecten, antisemitische leuzen door voetbalsupporters, ontkenning van de Holocaust tot doodsbedreigingen of zelfs moord. Antisemitisme heeft vele gezichten. Veel landen registreren antisemitische incidenten en bedreigingen van Joodse eigendommen. Maar de registraties zijn verre van compleet, omdat veel zaken niet gemeld worden. Bovendien geven ze geen inzicht in de persoonlijke ervaringen met antisemitisme van Joodse mensen. Die persoonlijke ervaringen staan juist centraal in een groot Europees onderzoek uitgevoerd als initiatief van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten. Het onderzoek vond in 2018 plaats in 13 EU-landen, waaronder Nederland. Aan het onderzoek werd deelgenomen door ruim 16 duizend personen met een Joodse achtergrond. Het NIDI was betrokken bij de dataverzameling voor Nederland.

Het onderzoek maakt duidelijk dat een grote meerderheid van de ondervraagde Joden in de deelnemende landen antisemitisme als een groot maatschappelijk probleem ervaart. Om de antwoorden in een bredere context te plaatsen is ook gevraagd naar andere zaken, zoals racisme, werkloosheid en corruptie. Gemiddeld genomen – over alle deelnemende landen – geeft 85 procent aan antisemitisme te beschouwen als een (erg) groot maatschappelijk probleem.

Racisme wordt door 84 procent van de deelnemers gezien als een (erg) groot maatschappelijk probleem. Achter deze gemiddelden gaan grote verschillen tussen landen schuil, zoals blijkt uit figuur 1. De figuur toont welk percentage aangeeft dat antisemitisme dan wel racisme een erg groot probleem is. Frankrijk is wat dit betreft koploper: 65 procent van de Franse Joden ervaart antisemitisme als een erg groot probleem. In Denemarken is dat aandeel 14 procent. Volgens de meeste ondervraagden is antisemitisme de afgelopen vijf jaar sterk toegenomen. Dat blijkt ook uit vergelijkbaar onderzoek uit 2012. Vooral in Frankrijk, Duitsland, België en Polen wordt dit zo ervaren. De vraag is uiteraard waar die gevoelens vandaan komen. Een antwoord daarop kan onder andere worden gevonden in het cijfer dat bijna dertig procent van de ondervraagden in de 12 maanden voorafgaande aan het onderzoek persoonlijk te maken heeft gehad met antisemitisme. Het betreft hier vooral op de persoon gerichte antisemitische opmerkingen en gebaren. Zoals in figuur 1 is te zien is er bij de meeste landen een samenhang tussen persoonlijk en maatschappelijk onbehagen, maar er zijn toch ook opmerkelijke verschillen. Waar Nederland, met Duitsland en België, het hoogst scoort als het gaat om persoonlijk ervaren antisemitisme, is in Frankrijk de discrepantie tussen persoonlijke ervaring en maatschappelijk onbehagen erg groot. Dat antisemitisme hier sterker dan elders (ook) als een maatschappelijk probleem wordt gezien heeft wellicht te maken met de verschillende antisemitische aanslagen in Frankrijk. Al met al

Mate waarin antisemitisme als een erg groot maatschappelijk probleem wordt gezien en en mate van persoonlijke ervaring met antisemitisme

Bron: European Union Agency for Fundamental Rights (2018)

DEMOS verschijnt 10 x per jaar en wil de kennis en meningsvorming over bevolkingsvraagstukken bevorderen.

Een abonnement op DEMOS is gratis. U kunt uw aanvraag indienen via: demos@nidi.nl

Bij gehele of gedeeltelijke overname van artikelen dient men een volledige bronvermelding te gebruiken. Graag ontvangt de redactie een bewijsexemplaar. De personen op de foto's komen niet in de tekst voor en hebben geen relatie met hetgeen in de tekst wordt beschreven.

Het NIDI is een instituut van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) en is geaffilieerd met de Rijksuniversiteit Groningen. Het NIDI houdt zich bezig met onderzoek naar bevolkingsvraagstukken.

colofon

DEMOS	is een uitgave van het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI).
Redactie	Harry van Dalen, hoofdredacteur Nico van Nimwegen, redacteur Peter Ekamper, (web)redacteur Jaap Oude Mulders, redacteur Fanny Janssen (RUG), redacteur
Adres	NIDI/DEMOS Postbus 11650 2502 AR 's-Gravenhage
Telefoon	(070) 356 52 00
E-mail	demos@nidi.nl
Internet	demos.nidi.nl/ / www.nidi.nl
Abonnementen	gratis
Druk Opmaak	Koninklijke Van der Most www.up-score.nl

laat het onderzoek duidelijk zien dat, verder weg of heel dichtbij, antisemitisme voor de Joodse bevolking in Europa nog steeds een heel grote rol speelt.

Hanna van Solinge, NIDI, KNAW en Rijksuniversiteit Groningen, e-mail: solinge@nidi.nl

LITERATUUR:

- European Union Agency for Fundamental Rights (2018), *Experiences and perceptions of antisemitism - Second survey on discrimination and hate crime against Jews in the EU*, Brussel.
- European Union Agency for Fundamental Rights (2013), *Discrimination and hate crime against Jews in EU Member States: experiences and perceptions of antisemitism*, Brussel.